

**Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta**

Němčina s intenzivním kurzem

studijní opora pro kombinovanou formu bakalářského studia
studijního programu Archivnictví–historie, specializace Archivnictví

Mgr. Tomáš Pozler

Hradec Králové
2017

Anotace semináře

Seminář je zaměřený na získání, postupné rozšiřování a neustálé zdokonalování znalostí německého jazyka v oblasti gramatiky a slovní zásoby, aby byl člověk schopen žít v německy mluvících zemích. Nedílnou součástí seminářů je intenzivní práce s textem (porozumění psanému a mluvenému textu), ústní a písemný projev studenta. Do semináře jsou tak zahrnuty všechny dovednosti, které jsou v německé didaktické terminologii označovány jako Sprechen, Schreiben, Hör- und Leseverstehen.

Základní informace o kurzu

- povinný předmět, určený pro **první ročník** (zimní semestr)
- způsob zakončení: **zápočet** (písemná + ústní část)

Tematický plán seminářů

1. Fonetika německého jazyka (základní pravidla německé výslovnosti)
2. Přítomný čas pravidelných a pomocných sloves
3. Základní pravidla německé syntaxe (pořádek slov v jednoduché větě oznamovací a tázací)
4. Podstatná jména a členy (základní tvary v jednotném i množném čísle)
5. Skloňování podstatných jmen
6. Předložky
7. Slovesa s neodlučitelnými a odlučitelnými předponami
8. Zápor nicht a nein
9. Skloňování osobních a přivlastňovacích zájmen
10. Způsobová slovesa
11. Přítomný čas nepravidelných sloves (se změnou -a- v -ä- nebo -e- v -ie-)

Základní literatura

BRAUN, B.

- | | |
|--------------------------|---|
| AUFDERSTRASSE, H.: | <i>Delfin</i> , nakl. HUEBER, Ismaning, 2009, 256 s., ISBN 3-19-001601-1 |
| BENEŠ, E./JUNGWIRTH, K.: | <i>Praktická mluvnice němčiny</i> , nakl. FRAUS, Plzeň, 2005, 284 s., ISBN 80-7238-392-2 |
| BERGLOVÁ, E.: | <i>Moderní gramatika němčiny</i> , nakl. FRAUS, Plzeň, 2002, 311 s., ISBN 80-7238-144-X |
| DINSEL, S. REIMANN, M.: | <i>Fit fürs Zertifikat Deutsch</i> , nakl. HUEBER, Ismaning, 2008, 117 s., ISBN 3-19-001651-8 |
| DREYER, H. SCHMITT, R.: | <i>Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik</i> , nakl. HUEBER, Ismaning, 2008, 359 s., ISBN 3-19-007255-8 |
| FUNK, H. KUHN, CH.: | <i>studio d A2/1</i> , nakl. FRAUS, Plzeň, 2007, 160 s., ISBN 80-7238-546-1
<i>studio d A2/2</i> , nakl. FRAUS, Plzeň, 2007, 196 s., |

- ISBN 978-807238-597-3
studio d B1, nakl. FRAUS, Plzeň, 2008, 290 s., ISBN 978-80-7238-734-2
- GERBES, J.: *Start Deutsch 1*, nakl. HUEBER, Ismaning, 2007, 128 s., ISBN-10: 3-19-001872-3
Start Deutsch 2, nakl. HUEBER, Ismaning, 2007, 134 s., ISBN-10: 3-19-001873-1
- HALL, K. SCHEINER, B.: *Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache – für Fortgeschrittene*, nakl. HUEBER, Ismaning, 2007, 431 s., ISBN 978-3-19-007448-8
- HELBIG, G. BUSCHA, J.: *Deutsche Grammatik*, nakl. LANGENSCHIEDT, Berlin, 2001, 654 s., ISBN 3-468-49493-9
- HERING, A./MATUSSEK, M.: *em Übungsgrammatik*, nakl. HUEBER, Ismaning, 2006, 248 s., ISBN 3-19-001657-7
- HÖPPNEROVÁ, V.: *Moderní učebnice němčiny*, nakl. SVOBODA, Praha, 2000, 357 s., ISBN 80-205-1014-1
- JUSTOVÁ, H.: *Wir üben deutsche Grammatik*, nakl. FRAGMENT, Havlíčkův Brod, 2000, 77 s., ISBN 80-7200-422-0
- LUSCHER, R.: *Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache – für Anfänger*, nakl. HUEBER, Ismaning, 2005, 319 s., ISBN 3-19-007447-X
- MÜLLER, M./RUSCH, P.: *Optimal A2*, nakl. LANGENSCHIEDT, Berlin, 2005, 112 s., ISBN 3-468-47031-2
Optimal B1, nakl. LANGENSCHIEDT, Berlin, 2006, 128 s., ISBN 978-3-468-47061-5
- PAŘÍZKOVÁ, Š.: *Němčina pro začátečníky a samouky*, nakl. P&P Dolní Ředice, 2005, 471 s., ISBN 80-238-7007-6
- RADĚVOVÁ, Z.: *Gramatika německého jazyka*, nakl. DIDAKTIS, Brno, 2008, 256 s., ISBN 978-80-7358-098-8
Cvičebnice německé gramatiky 1, nakl. DIDAKTIS, Brno, 2003, 118 s., ISBN 80-86285-92-8
Cvičebnice německé gramatiky 2, nakl. DIDAKTIS, Brno, 2003, 128 s., ISBN 80-86285-93-6
- RUSCH, P./SCHMITZ, H.: *Einfach Grammatik*, nakl. LANGENSCHIEDT, Berlin, 2007, 271 s., ISBN-13: 978-3-468-49496-3

1. Fonetika německého jazyka (základní pravidla německé výslovnosti)

Obecné cíle:

1. Stručně definovat pojem *fonetika*.
2. Vytvořit přehled základních pravidel německé fonetiky.
3. Procvičovat německou výslovnost pomocí poslechových cvičení.

Studijní materiál:

viz. Přehled základních pravidel německé výslovnosti

Dlouhé samohlásky

V němčině se neoznačuje délka samohlásek zvláštním znaménkem. Dlouze se vyslovují samohlásky na konci přízvukné slabiky (existují výjimky), zdvojené samohlásky, samohlásky před **h**, pokud je součástí téže slabiky nebo kořene slova (**h** se v těchto slovech nevyslovuje!), samohlásky před **ß** a většinou také samohlásky, po nichž následuje jen jedna souhláska.

Píše se:	Vyslovuje se:	Příklady:
a, aa, ah	-á-	da (tady), Nase (nos), Haar (vlas), kahl (holý), Straße (ulice)
ä, äh	asi jako české -é-	Räder (kola), Bär (medvěd), nähen (šít)
e, ee, eh	zavřené -é-	lesen (číst), Tee (čaj), sehen (vidět)
i, ie, ieh	-í-	Bibel (bible), wie (jak), Ziel (cíl), Vieh (dobytek)
o, oo, oh	zavřené -ó-	so (tak), Hose (kalhoty), Boot (člun), drohen (hrozit)
ö, öh	zaokrouhlené -é-	Möbel (nábytek), Böhmen (Čechy), Fön (fén)
u, uh	-ú-	du (ty), gut (dobrý), Kuh (kráva), Ruhe (klid)
ü, üh, y	zaokrouhlené -í-	Lüge (lež), Füße (nohy), kühl (chladný), Analyse (rozběr)

Pozn.: Zaokrouhlené samohlásky se vyslovují se zaokrouhlenými rty (jako u českého -o- nebo -u-. Zavřené -é- se tvoří přibližně v poloze českého -i-, zavřené -ó- přibližně v místě artikulace českého -u-.

Krátké samohlásky

Krátké samohlásky **a, e, i, o, u** se vyslovují podobně jako v češtině. Krátce se samohlásky vyslovují vždy před zdvojenou souhláskou (Klasse – třída, wenn – když, Sonne – slunce) a většinou také před dvěma souhláskami nebo skupinou souhlásek (Gast – host, Firma – firma, sonst – jinak, Herbst – podzim).

Píše se:	Vyslovuje se:	Příklady:
ä	-e-	Nässe (mokro), Kälte (chlad)
ö	zaokrouhlené -e-	können (moci), Börse (burza)
ü	zaokrouhlené -i-	Müll (odpad), Bürste (kartáč)

Dvojhlásky

Píše se:	Vyslovuje se:	Příklady:
au	přibližně -au-	kaum (sotva), Maus (myš)
ei, ai	přibližně -aj-	fein (jemný), Mai (květen)
eu, äu	přibližně -oj-	neu (nový), Mäuse (myši)

Pozn.: Němčina má pouze jednu přehlasovanou dvojhlásku – **äu**.
Souhlásky

Píše se:	Vyslovuje se:	Příklady:
ck	-k-	Sack (pytel), Zucker (cukr)
di	-dy-	dick (tlustý)
ch	-š- -č- -k-	slova franc. pův. – Chef (šéf), Chance slova angl. pův. – Chip, Ranch slova řeckého pův. před <i>a</i> , <i>o</i> a <i>souhl.</i> – Charakter, Chor, Chlor, Christus
chs	-ks-	sechs (šest), wechseln (měnit)
ni	-ny-	Nichte (neteř)
qu	-kv-	bequem (pohodlný)
s (před samohláskou)	-z-	sagen (říci), Rose (růže), Felsen (skála)
ss / ß	-s-	lassen (nechat), Straße (ulice)
sch	-š-	Schwester (sestra), Haschisch (hašiš)
sp (na zač. slova a kmen. slab.)	-šp-	sprechen (mluvit), Beispiel (příklad)
st (na zač. slova a kmen. slab.)	-st-	Stück (kus), Frühstück (snídaně)
ti	-ty-	Studentin (studentka)
tion	-cion-	Nation (národ), national (národní)
tsch	-č-	Deutsch (němčina), Tschechisch (čeština)
tz	-c-	Katze (kočka), Witz (vtip)
v (v německých slovech)	-f-	Vater (otec), voll (plný)
v (v cizích slovech)	-v-	Villa (vila), Vulkan (sopka)
w	-v-	was (co), Löwe (lev)
z	-c-	zehn (deset), Benzin (benzín)

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování německé fonetiky je založen na práci s poslechem, který je doplněn vytištěnou formou textu.
2. Práce se slovní zásobou (zaměřeno na čtení jednotlivých slov) – důraz kladen především na správnou výslovnost. Význam slov a slovních spojení (překlad do češtiny) hraje také důležitou roli.

2. Přítomný čas pravidelných a pomocných sloves

Obecné cíle:

1. Charakterizovat základní pravidla časování pravidelných sloves v přítomném čase.
2. Pracovat i se slovesy sein, haben, werden.
3. Zaměřit se na procvičování těchto gramatických jevů.
4. Pracovat s textem. Základem této aktivity je především práce s časováním sloves.

fragen	antworten (baden, atmen, rechnen)	reisen (heißen, hassen, setzen, mixen, heizen)
ich frag-e du frag-st er, sie, es frag-t wir frag-en ihr frag-t sie/Sie frag-en	ich antwort-e du antwort-e-st er, sie, es antwort-e-t wir antwort-en ihr antwort-e-t sie/Sie antwort-en	ich reis-e du reis-t !!! er, sie, es reis-t wir reis-en ihr reis-t sie/Sie reis-en

Infinitiv německých sloves končí vesměs na **-en**. Velká většina se jich časuje podle vzoru **fragen**, tj. **připojováním koncovek -e, -st, -t, -en, -t, -en ke slovesnému kmeni** (= infinitiv bez přípony *-en*). U sloves s kmenem na **-t, -d, -m** nebo **-n** se mezi kmen a koncovku vkládá pro lepší výslovnost **-e-**. Jestliže ale **před kmenovým -m** nebo **-n** stojí **-l-** nebo **-r-** (lernen, filmen), **žádné -e- se nevkládá!!** (du lernst, er filmt)

U sloves s kmenem na **sykavku** (s, ß, ss, tz, x, z) se **ve 2. os. j. č. již žádné s nepřipojuje**.

sammeln	wandern
ich sammle (ich sammele)	ich wandere (ich wandre)

U sloves na **-eln** se v 1. os. j. č. často vypouští **-e-** z této slabiky. Naopak u sloves zakončených na **-ern** dochází k vypuštění **-e-** v 1. os. j. č. méně často, je však možné.

Pozor: Slovesné **tvary se v němčině mnohdy liší pouze osobním zájmenem** (er fragt, ihr fragt – ptá se, ptáte se). Proto na **zájmeno nesmíme zapomínat**.

1. Doplňte odpovídající tvar slovesa „*wohnen*“!

1. Er _____ in München.
2. Sie _____ bei der Tante.
3. _____ ihr im Hotel?
4. Das Kind _____ hier.
5. Wir _____ in England.
6. Wo _____ ihre Eltern?
7. _____ du in Prag?
8. Ich _____ allein.
9. Ihr _____ hier, nicht wahr?

2. Doplňte odpovídající osobní zájmeno!

1. Studierst _____ Chemie?
2. _____ schreibt schnell.
3. _____ antworten richtig.
4. _____ lernst fleißig.
5. _____ warte lange.
6. _____ macht nichts.
7. _____ arbeiten gut.
8. _____ rechnest richtig.
9. _____ frage ihn.

3. Doplňte odpovídající tvar slovesa!

1. Wo _____ du? (baden)
2. Er _____ falsch. (antworten)
3. Wohin _____ er? (reisen)
4. _____ ihr gut? (kochen)
5. Sie _____ Vokabeln. (üben)
6. Er _____ noch. (lernen)
7. Wo _____ du? (sitzen)
8. Wo _____ er? (arbeiten)
9. Wer _____ da? (wohnen)

4. Řekněte, co dělají ostatní!

1. Ich kenne Michael, du _____ Peter, ihr _____ Wolfgang. 2. Er kommt aus Tschechien, ich _____ aus Belgien, du _____ aus Amerika. 3. Sie heißt Franziska, ich _____ Eva und wie _____ du? 4. Ich arbeite in Beroun, er _____ in Prag, ihr _____ in Kladno. 5. Sie fragen Rolf, ich _____ Fräulein Reuter, er _____ Renate. 6. Sie studieren Biologie, ihr _____ Chemie, wir _____ Musik. 7. Ich tanze gern Foxtrott, er _____ gern Tango, du _____ gern Polka.

Přítomný čas pomocných sloves sein, haben a werden

sein (<i>být</i>)	haben (<i>mít</i>)	werden (<i>stát se</i>)
ich bin	ich habe	ich werde
du bist	du hast	du wirst
er, sie, es ist	er, sie, es hat	er, sie, es wird
wir sind	wir haben	wir werden
ihr seid	ihr habt	ihr werdet
sie/Sie sind	sie/Sie haben	sie/Sie werden

Sloveso **sein** má *nepravidelné časování*, slovesa **haben** a **werden** mají *nepravidelné tvary* pouze ve **2. a 3. os. j. č.**

5. Hübschs

Rolf Hübsch ist hier. Er ist groß. Rita Hübsch ist auch hier. Sie ist sehr schlank. Du bist nicht so schlank. Ich bin auch nicht so schlank. Roman Hübsch ist auch hier. Er ist noch klein. Er ist sehr lieb. Hübschs sind alle sehr hübsch.

6. Doplňte správné tvary slovesa sein!

1. Ich _____ Rudi und das _____ Sabine. Wir _____ aus Linz. Und Sie _____ Herr Fischer, nicht wahr? 2. Ja, mein Name _____ Fischer. _____ ihr schon lange da? _____ du nicht müde, Sabine? Und wo _____ die anderen? 3. Die _____ auf dem Bahnsteig.

7. Přeložte!

1. Alle sind hier. 2. Peter ist leider nicht hier. 3. Er ist noch klein. 4. Du bist auch klein. 5. Hübschs sind groß. 6. Martina Hübsch ist sehr lieb. 7. Roman Hübsch ist schlank. 8. Ihr seid so lieb. 9. Rita ist nicht klein. 10. Sie ist auch nicht schlank.

8. Doplňte zájmeno!

1. _____ bin so klein. 2. _____ ist so groß. 3. _____ alle sind sehr lieb. 4. _____ ist nicht so groß. 5. _____ seid auch hübsch. 6. _____ sind noch hier. 7. _____ seid nicht so groß. 8. Auch _____ bist sehr hübsch, Gisela. 9. Dietrich, _____ sind auch so lieb. 10. _____ bist sehr lieb.

9. Vyjádřete německy a napište!

Jsem tady. On je tady. My všichni jsme tady. Jste tak milé, Renato a Regino. Jste milý, Rolfe. Monika Hübschová je velmi štíhlá. Roman Hübsch je ještě velmi malý. Heinz Hübsch je hodně velký. Všichni jsou milí. Také Martina Bergerová je milá. Jsem Roman Fischer, já jsem Wolf Schulz. Heimovi jsou také tady.

10. Doplňte správné tvary slovesa *haben*!

1. Mutti, _____ du etwas zum Essen? 2. Wir _____ Riesen hunger. 3. Ihr _____ Pech. 4. Ich _____ nichts mit. 5. Hoffentlich _____ Vati noch Geld. 6. Kurt, die Kinder _____ wieder Hunger. 7. _____ die Snackbar da drüben auf? 8. Oder _____ du vielleicht eine bessere Idee?

11. Uved'te slovesa *haben* nebo *sein* v příslušném tvaru!

1. (Haben) du heute Zeit oder (sein) du in der Schule?
2. Woher (sein) Sie? Wir (sein) aus Magdeburg.
3. Petra (haben) einen Bruder. Er (sein) 16 Jahre alt.
4. (Haben) ihr Hunger? Nein, wir (haben) Durst.
5. (Haben) Sie Arbeit? Nein, ich (sein) arbeitslos.
6. (Sein) ihr morgen zu Hause oder (haben) ihr Deutschunterricht?
7. Carola (sein) im Bett und (haben) Fieber.
8. (Haben) Sie noch Fragen oder (sein) jetzt alles klar?
9. Paul (haben) Pech. Er (sein) pleite.
10. Du (haben) noch meine Bücher. Wo (sein) sie?

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (Lückentexte).

3. Základní pravidla pořádku slov v jednoduché větě oznamovací a tázací

Obecné cíle:

1. Charakterizovat systém slovosledu jednoduchých oznamovacích a tázacích vět.
2. Zdůraznit nutnost dodržování stanovených pravidel německé syntaxe.
3. Zaměřit se na procvičování těchto gramatických jevů.
4. Pracovat s textem (aktuální jednoduché články z novin).

Pořádek slov ve větě oznamovací

1	2	3	4	
Sie	arbeitet	noch.		Pracuje ještě.
Leider	arbeitet	sie	noch.	Bohužel ještě pracuje.
Da	kommt	sie	schon.	Támhle už přichází.

V oznamovací větě je určité sloveso **vždy na druhém místě**. Stojí-li podmět na prvním místě, má věta tzv. **přímý pořádek slov**. U **nepřímého pořádku slov** je na prvním místě jiný větný člen než podmět, který pak následuje obvykle až na místě třetím.

1. **Dokončete větu!**

Ich habe nachmittags Sport. Nachmittags . . .
Nachmittags habe ich Sport.

Sie ist leider nicht da. Leider . . .

Ich kenne die Sekretärin nicht. Die Sekretärin . . .

Er ist Lehrer von Beruf. Von Beruf . . .

Ich möchte auch mit Regina sprechen. Mit Regina . . .

Pořádek slov ve větě tázací

Wie geht es dir?	Jak se ti vede?	otázky doplňovací
Wann sind Sie zurück?	Kdy se vrátíte?	(Ergänzungsfragen)

Sind Sie Herr Klein?	Jste pan Klein?	otázky zjišťovací
Sprechen Sie Deutsch?	Mluvíte německy?	(Entscheidungsfragen)

V němčině existují stejně jako v češtině dva druhy otázek. Tzv. **otázky doplňovací** začínající tázacími slovy *wer, wann, wo, wie* atd., po nichž následuje sloveso. **Otázky zjišťovací** začínají určitým slovesem a odpověď na ně je **ano** či **ne**. Za určitým slovesem následuje podmět.

2. **Ptejte se a odpovídejte německy!**

Co dělá Silke? Kolik je jí let? Kde bydlíš? Co studuje Heike? Hraješ také na kytaru? Posloucháš ráda hudbu? Zeptáš se Jany? Kdy přijdou Heike a Roman? Už je večere hotová? Kde leží Magdeburg? Odkud je Jitka? Znáš Prahu?

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (intenzivně se zaměřit na slovosled a potvrdit si, zda jsou pravidla slovosledu dodržována i v praxi).

4. Podstatná jména a členy (základní tvary v jednotném i množném čísle)

Obecné cíle:

1. Charakterizovat slovní druh podstatné jméno.
2. Srovnat podstatná jména v němčině a češtině (člen, velká písmena).
3. Zdůraznit nutnost učit se podstatná jména s jejich členy.
4. Zaměřit se na procvičování kompozit.

Podstatná jména a členy

- jsou plnovýznamová slova (bez dalšího doplnění nesou význam), která pojmenovávají osoby, zvířata, věci a abstraktní pojmy
- v psaném textu jsou snadno rozpoznatelná – každé podstatné jméno se totiž **píše s velkým počátečním písmenem** (pravidlo formuloval v 18. stol. Johann Christoph GOTTSCHED)
- podstatná jména tvoří jednotu se svým členem
- německá podstatná jména provází **člen určitý** (*der – die – das – die*); **člen neurčitý** (*ein – eine – ein – x*); **člen nulový** (v případě, není-li u podstatného jména člen)
- členem je podstatné jméno blíže určeno, protože člen je vlastně nositelem:

1. určitosti x neurčitosti

a) člen určitý

- 1. při opakované zmínce (o osobě nebo věci se již dříve mluvilo). První zmínka, která často bezprostředně předchází, je provázena členem neurčitým nebo nulovým:

Ich habe ein Auto. (první zmínka) Das Auto ist rot. (opakovaná zmínka)

- 2. je-li v dané situaci zřejmé, o které osobě nebo věci hovoříme (mluvčí i posluchač mají osobu nebo věc v bezprostřední blízkosti na dosah nebo na dohled, nebo jsou o ní z jiných zdrojů informováni):

Schließen Sie das Fenster! (jedno, popř. jediné okno v místnosti je otevřené)

Wie hat dir das Spiel gefallen? (mluvčí ví nebo předpokládá, že posluchač utkání viděl)

- 3. u podstatných jmen označujících věci jedinečné, které existují nebo existovaly jen jednou (patří sem i jména pohoří, hor, moří, jezer, řek):

die Sahara, der Mond, die Prager Burg, der Eiffelturm (výjimkou jsou některé skupiny zeměpisných jmen – *Deutschland, Prag, Afrika, . . .*)

- 4. u názvů zemí, které jsou ženského nebo mužského rodu nebo v množném čísle:

die Slowakei, die Schweiz, der Irak, der Jemen, die USA, die Niederlande

- 5. u názvů měst a zemí, které jsou doplněny přívlastkem:

das moderne Prag, das Frankreich des vorigen Jahrhunderts

- 6. u podstatných jmen, která vyjadřují zobecnění:

Ich gehe gern ins (in das) Kino. (mluvčí nemá na mysli určité kino, ale kino všeobecně)

Warum waschen Sie nicht in der Waschmaschine?

b) člen neurčitý

- 1. u podstatných jmen, která vyjadřují osobu nebo věc, o níž je zmínka poprvé (nová informace):

Hier liegt ein Buch. Auf dem Bild sehen wir eine Katze.

- 2. u podstatných jmen, která vyjadřují osobu nebo věc blíže neurčenou nebo libovolnou:

Haben Sie eine Zeitung? (jakékoliv) *Ein Herr hat Sandra gesucht.* (nevíme, kdo to byl)

- 3. u podstatných jmen zobecňujících určitý typ v přirovnání:

Er kleidet sich wie ein Clown. Sie ist schlank wie eine Tanne.

- 4. u podstatných jmen ve 2. stupni, je-li po nich srovnání s *als*:

Ich habe eine bessere Kamera als Jürgen. Er hat ein älteres Auto als wir.

- 5. u podstatných jmen vyjadřujících veličinu v kvantitativních údajích se slovesem *haben* a předložkou *von*:

Das Haus hat eine Höhe von 15 Metern. Die Brücke hat eine Breite von 6 Metern.

c) nulový člen

- 1. u podstatných jmen v množném čísle, pokud by v odpovídající větě měla v jednotném čísle člen neurčitý:

Wir brauchen noch Gläser. (*Wir brauchen noch ein Glas.*)

Vor dem Haus wachsen Linden. (*Vor dem Haus wächst eine Linde.*)

- 2. u látkových podstatných jmen v jednotném čísle, jsou-li chápána obecně nebo předchází-li podstatné jméno vyjadřující míru, množství, hmotnost, . . . :

Ich trinke lieber Tee. Haben wir noch Zucker? Ich möchte 200 Gramm Käse.

- 3. u podstatných jmen v osloveních a titulech:

Lieber Freund! Bekomme ich das Taschengeld, Vati? Guten Tag, Herr Professor!

- 4. u podstatných jmen ve zvoláních (výstrahy, povely, . . .):

Hilfe! Hände hoch! Vorsicht!

- 5. u podstatných jmen vyjadřujících povolání, funkci, národnost, původ, světový názor, vyznání, příslušnost k určité skupině lidí hlavně po slovesech *sein*, *bleiben*, *werden*:

Mein Vater ist Lehrer. Sie ist Pragerin. Sie ist Christin. Er ist Raucher.

- Mají-li však tato podstatná jména u sebe hodnotící přívlastek, mívají člen neurčitý:

Sie ist eine gute Christin. Er ist ein starker Raucher.

- 6. u jmen obcí a zemí, pokud jsou středního rodu a nemají u sebe přívlastek:

Prag x das alte Prag, Deutschland x das wiedervereinte Deutschland

- 7. u podstatných jmen vyjadřujících příslušenství, součást nebo doplněk po předložkách *mit* a *ohne*:

ein Haus mit Garten, ein Zimmer ohne Bad

- 8. obvykle u podstatných jmen, pokud jsou provázena zájmeny, číslovkami nebo jinými slovy, která člen gramaticky nahrazují:

mein Bruder, dieser Tag, zwei Gläser, Heikes Mutter

2. rodu (s Genus)

- německá podstatná jména jsou trojího rodu:

- mužský (männliches Geschlecht) = **der** (r) – **masculinum** (m)

- ženský (weibliches Geschlecht) = **die** (e) – **femininum** (f)

- střední (sächliches Geschlecht) = **das** (s) – **neutrum** (n)
 - rod německých podstatných jmen je často odlišný od rodu odpovídajících českých slov:
der Bau x (ta) stavba - die Bar x (ten) bar - das Haus x (ten) dům
 Proto je nutné dobře si rod osvojit s podstatným jménem, abychom mohli podstatná jména gramaticky správně používat.

3. čísla (r Numerus) - jednotné číslo (e Einzahl, r Singular)
 - množné číslo (e Mehrzahl, r Plural)

4. pádu (r Kasus)

- dnešní němčina má *jen 4 pády*. Při porovnání s češtinou, která má 7 pádů, je český 5. pád (oslovení) vyjadřován v němčině 1. pádem, 6. a 7. pád předložkovými vazbami (nejčastěji se 3. nebo 4. pádem).

1. pád – (r) **Nominativ**, 2. pád – (r) **Genitiv**, 3. pád – (r) **Dativ**, 4. pád – (r) **Akkusativ**

1. Přeložte!

1. Hier ist ein Mann. Der Mann ist groß und dick. 2. Dort ist eine Frau. Die Frau ist aber schlank! Das ist doch Frau Wagner! 3. Hier ist noch ein Kind. Das Kind ist aber lieb! Das ist sicher Susi Berger! 4. Rita und Roman sind doch wieder zu Hause. 5. Ist Peter noch hier, sind Lotte und Wolf auch noch hier? 6. Ist er schlank und groß? 7. Ist sie klein und dick?

2. Určitý člen? Neurčitý člen? Nulový člen?

1. Hier ist ____ Mann. 2. ____ Mann ist schlank und groß. 3. Hier ist doch auch noch ____ Kind. 4. ____ Kind ist hübsch, aber dick. 5. Dort ist auch noch ____ Frau. 6. ____ Frau ist ____ Frau Hübsch. 7. ____ Mann ist doch ____ Herr Hübsch. 8. ____ Kind ist ____ Gisela Hübsch. 9. Und hier ist wieder ____ Kind. 10. ____ Kind ist Martina Berger. 11. Und dort ist noch ____ Mann. 12. Das ist sicher ____ Herr Berger. 13. ____ Herr Berger und ____ Martina Berger sind sehr lieb.

3. Řekněte německy!

Tam je nějaká paní. Je velmi tlustá, ale milá. To je paní Webrová. Tady je nějaké dítě. Je ještě malé. To dítě je Sabina Heimová. Ten pán je velký a štíhlý. To je pan Berger. Pan Berger je opět doma. Helena a Roman jsou také doma. To dítě je ale hezké! Tam je ještě nějaké dítě. To je jistě Roman Hübsch. Je tak velký.

4. Určitý člen? Neurčitý člen? Nulový člen?

Unsere Klasse

In unserer Klasse haben wir ____ große Tafel und ____ neuen Computer. ____ Tafel ist oft schmutzig. ____ Computer ist unser Freund. In der Pause sitzt immer ____ Schüler am Computer und spielt ____ Computerspiel. Auf dem Tisch in der Ecke steht ____ Aquarium. Dort haben wir 10 Zierfische. ____ große goldene Zierfisch heißt ____ Kleopatra. Wir möchten noch ____ Schildkröte haben, aber ____ Lehrerin ist dagegen. Aber auch ohne ____ Schildkröte ist unsere Klasse schön.

5. Určitý člen? Neurčitý člen? Nulový člen?

Vor der Schule

Vor der Schule steht _____ Gruppe Kinder. _____ Junge hat _____ neuen Schulranzen. Das ist doch _____ Jakob. Und _____ große Junge ist _____ Sebastian, _____ Freund von Jakob. Und neben ihm steht _____ Mädchen. _____ Mädchen hat _____ schöne blonde Haare. Und da kommen _____ Frau und _____ Mann. _____ Frau ist doch _____ Deutschlehrerin Frau Schmidt und _____ Mann ist unser Schulleiter. Guten _____ Tag!

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (Lückentexte).

5. Skloňování podstatných jmen

Obecné cíle:

1. Charakterizovat systém skloňování podstatných jmen.
2. Poukázat na nutnost učit se podstatná jména s jejich členy.
3. Zaměřit se na procvičování.

Silné skloňování podstatných jmen v jednotném čísle

Dnešní němčina má **jen 4 pády**. Při porovnání s češtinou, která má 7 pádů, je český 5. pád vyjadřován 1. pádem, 6. a 7. pád předložkovými vazbami nejčastěji se 3. nebo 4. pádem. Podstatná jména silného skloňování **přibírají koncovku jen ve 2. pádě mužského a středního rodu, jinak se skloňuje pouze člen. 2. pád mužského a středního rodu se tvoří koncovkou -s nebo -es**, je-li podstatné jméno zakončeno na sykavku (-s, -ß, -ss, -x, -tz, -z) a v praxi většinou i u zakončení na **-sch** a **-st**. U odvozenin středního rodu s příponou **-nis** a u některých přejatých podstatných jmen dochází ke zdvojení koncového **-s** po krátké samohlásce. (das Ergebnis – des Ergebnisses, der Bus – des Busses) Člen je součástí podstatného jména, a chceme-li správně skloňovat, musíme se člen dobře naučit.

1. p. der/ein Platz	die/eine Straße	das/ein Haus
2. p. des/eines Platzes des/eines Lehrers des/eines Vatis	der/einer Straße	des/eines Hauses des/eines Fensters des/eines Autos
3. p. dem/einem Platz	der/einer Straße	dem/einem Haus
4. p. den/einen Platz	die/eine Straße	das/ein Haus

1. Doplňte určitý člen!

Wie heißt _____ Fluss? _____ Haus _____ Lehrers steht dort rechts. Ist _____ Abendbrot schon fertig? Kennst du _____ Hausnummer? Sehen Sie _____ Brücke dort? Wie findest du _____ Stadtviertel Kreuzberg und _____ Richard-Wagner-Platz? _____ Fahrt dauert nur dreißig Minuten. _____ Arbeit _____ Unternehmers ist nicht einfach. _____ Hobby _____ Sekretärin ist Reisen. _____ Name _____ Lehrers ist Kurt Rösler. Thomas kennt die Adresse _____ Elektrikers.

2. Tvořte otázky podle vzoru!

Hier ist ein Mann. Kennst du den Mann?

Dort liegt ein Bleistift. Siehst du _____ ?

Hier steht ein Schüler. Kennst du _____ ?

Der Roman ist weltbekannt. Kennst du _____ ?

Hier fehlt ein Teller. Hol noch _____ !

Der Mantel ist schön. Kaufst du _____ ?

3. Doplňte odpovídající tvar podstatného jména!

Er bittet (der Mann) _____ um Hilfe.

Sie sagen es (der Lehrer) _____ .

Er hat (ein Wochenendhaus) _____ .

Die Bilder gefallen (das Kind) _____ .

Ich frage (der Lehrer) _____ .

Inge schreibt (eine Freundin) _____ nach Bonn.
Das Zimmer gehört (Frau Klein) _____.

Silné skloňování podstatných jmen v množném čísle

První pád množného čísla se tvoří několikerým způsobem. **Ostatní pády množného čísla** se však už tvoří **jednotně**, a to tak, že **jen ve 3. pádu** připojujeme k podstatnému jménu ještě koncovku **-n**, nekončí-li 1. pád množného čísla na **-n** nebo **-s**.

die Freunde	die Autos
der Freunde	der Autos
den Freunden	den Autos !!
die Freunde	die Autos

4. Vyjádřete celou větu v množném čísle!

1. Er schickt Frau Müller eine Ansichtskarte.
2. Wie alt ist die Frau?
3. Dort liegen eine Zeitung und eine Zeitschrift.
4. Ich besuche die Schule schon ein Jahr.
5. Ich kenne Peters Hobby sehr gut.
6. Hier sind ein Kino und ein Theater.
7. Der Lehrer kontrolliert die Hausaufgaben.

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem.

6. Předložky

Obecné cíle:

1. Charakterizovat jednotlivé předložky.
2. Rozdělit předložky do skupin (podle pádu, se kterým se pojí).
3. Opět poukázat na nutnost učit se podstatná jména s jejich členy.
4. Zaměřit se na procvičování.

Předložky se 3. pádem

Předložky *aus* (z), *bei* (u, při), *gegenüber* (naproti), *mit* (s, nebo jen 7. pád), *nach* (do, po, podle), *seit* (od – časově), *von* (o, od), *zu* (k) **se pojí se 3. pádem.**

Příklady: aus dem Haus – z domu, bei der Firma – u firmy, gegenüber dem Hotel – naproti hotelu, mit der U-Bahn – metrem, nach dem Abendbrot – po večeři, nach Prag – do Prahy, seit gestern – od včerejška, seit einem Jahr – už rok, von dem Lehrer – od učitele, zu der Brücke – k mostu.

Předložka často splývá s určitým členem: bei dem = **beim**, von dem = **vom**, zu dem = **zum**, zu der = **zur**.

beim Tanzen sprechen – mluvit při tancování, vom Hotel anrufen – zatelefonovat z hotelu, zum Museum gehen – jít k muzeu, zur Arbeit gehen – jít do práce

14. Kdy splýne předložka se členem?

1. Wie komme ich (zu) _____ Post? 2. Er holt die Seife (aus) _____ Bad. 3. Ich komme (nach) _____ Frühstück. 4. Ich bin (seit) _____ Stunde unterwegs. 5. Er fragt (nach) _____ Freundin. 6. Ich helfe dir (bei) _____ Übersetzung. 7. Was sagt er (zu) _____ Lektor (unser)?

1. Která předložka se hodí? → ~~ab~~ – bei – mit – nach – seit – von – zu

1. Markus fährt am Wochenende _____ seiner Freundin Ulla. 2. Sie holt ihn _____ der Haltestelle ab. 3. Sie haben sich _____ einer Woche nicht mehr gesehen. 4. Ulla geht _____ Markus in ein Café. 5. Sie unterhalten sich. _____ einer Stunde gehen sie nach Hause. 6. Markus bleibt zwei Tage _____ Ulla. 7. Ab Montag muss er wieder arbeiten.

2. Odpovězte! Která předložka se hodí?

- | | |
|------------------------------|---|
| Frau Graf, woher kommen Sie? | _____ der Schweiz, _____ Basel. |
| Was machen Sie beruflich? | Ich arbeite _____ Novartis, einer Chemiefirma. |
| Wie lange arbeiten Sie dort? | Schon lange! Ich bin _____ 1996 _____ der Firma. |
| Was sind Ihre Hobbys? | _____ der Arbeit bin ich am liebsten faul. Oder ich gehe _____ meinem Hund spazieren. |
| Was machen Sie am Sonntag? | Da fahre ich _____ Freunden _____ Frankreich. Es sind ja nur 10 Kilometer bis _____ Grenze. |

3. Doplňte do vět správnou předložku se 3. pádem a členy, kde je to třeba!

1. Wir fahren wahrscheinlich _____ Bus. 2. Die Kinder gehen _____ Unterricht _____ Hause. 3. Unser Nachbar geht _____ seinem Hund in den Park. 4. Ich lerne _____ Monat Deutsch. 5. Peter kommt _____ seiner Freundin Monika. 6. Heute muss ich noch _____ Arzt gehen. 7. Reist ihr gern

_____ Auto? 8. Heute bleiben wir _____ Hause. 9. Wann kommst du _____ Arbeit? 10. Wolfgang studiert _____ Jahr in Bremen.

Předložky se 3. a 4. pádem

Předložky *an* (na – svislé ploše, u, k), *auf* (na), *hinter* (za – místně), *in* (v, do, za – časově), *neben* (vedle), *über* (nad, přes), *unter* (pod, mezi – více předměty), *vor* (před), *zwischen* (mezi – dvěma předměty) **se pojí se 3. nebo 4. pádem.**

Wo?	3.p.
Wohin?	4.p.

4. Užijte předložku *an*!

1. Wohin hängen Sie die Lampe? (Wand) - Ich hänge die Lampe an die Wand.
2. Wohin hängt er das Bild? (Wand) –
3. Wo hängt das Foto? (Wandzeitung) –
4. Wo steht der Schüler? (Tafel) –
5. Wo steht das Regal? (Fenster) –
6. Wohin gehst du? (Fenster) –
7. Wo stehen die Stühle? (Tisch) –
8. Wo steht die Liege? (Wand) –

5. *an* nebo *auf*?

1. Das Buch und das Heft liegen _____ dem Tisch.
2. _____ dem Fenster hängen Gardinen.
3. Was hängt _____ der Wand?
4. Er sitzt _____ dem Stuhl _____ dem Fenster.
5. Lege das Heft _____ den Tisch, bitte!
6. Stell das Regal _____ die Couch!

6. *in* nebo *auf* nebo *an*?

1. Die Bücher stehen _____ dem Schrank.
2. Der Regenschirm steht _____ der Ecke.
3. Er liegt _____ der Couch.
4. Darf euer Hund _____ die Küche gehen?
5. Rolf legt die Hefte _____ den Tisch.
6. Wann gehst du _____ die Post?
7. Das Klavier kommt _____ das Wohnzimmer.
8. Das Bild hängt schon _____ der Wand.

7. Doplňte vhodnou předložku a správný tvar členu!

1. Heute Abend gehe ich mit Paul _____ Theater. 2. Der Fernseher kommt _____ Couch und _____ Schrank. 3. Was hältst du _____ rechten Hand? 4. Das neue Luxushotel steht direkt _____ Zentrum der Stadt. 5. Von hier aus ist herrlicher Blick _____ Stadt. 6. Jetzt gehen wir _____ Brücke. 7. Ich komme _____ 2 Minuten.

8. Uved'te výrazy v závorkách ve správném tvaru!

1. an (die Wand) stellen, in (das Restaurant) zu Mittag essen, auf (der Bahnhof) warten
2. auf (ein Schornstein) klettern, hinter (das Kaufhaus) parken, an (ein Ecktisch) sitzen

3. sich zwischen (seine Mutter) und (sein Vater) setzen, über (ein Fluss) fliegen
 4. vor (das Büro) gehen, neben (Ihre Garage) bauen, an (der Computer) arbeiten

9. *an/am nebo in/im*?

1. _____ vorigen Jahr, 2. _____ drei Tagen, 3. _____ 21. März, 4. _____ der Nacht, 5. _____ Jahre 1968, 6. _____ Frühling, 7. _____ Donnerstag, 8. _____ Mai, 9. _____ die BRD, 10. Köln _____ Rhein

10. Doplňte vhodnou předložku! → *an – auf – auf – hinter – in – neben – über – unter – vor – zwischen*

1. _____ der Ecke steht ein Tisch. 2. _____ dem Tisch hängt ein Spiegel. 3. Rechts _____ dem Tisch steht ein Stuhl. 4. _____ dem Tisch liegt ein Hund, _____ dem Stuhl sitzt eine Katze. 5. Links vom Tisch hängt ein Mantel _____ der Wand. 6. _____ dem Tisch steht links ein Drucker, rechts liegen Bücher. 7. _____ den Büchern und dem Drucker steht ein Computer. 8. _____ dem Computer sieht man ein Regal. 9. _____ dem Tisch liegt ein Teppich auf dem Boden.

Předložky se 4. pádem

Předložky *bis* (do, až do), ***durch*** (skrz; vesměs jen 7. pád), ***für*** (pro, za), ***gegen*** (proti), ***ohne*** (bez), ***um*** (kolem, okolo) **se pojí se 4. pádem.**

11. Procvičujte předložky se 4. pádem!

Vzor: *für dein* _____ *Tochter* / *er* _____ = *für deine Tochter* / *für ihn*

1. durch d _____ Tür / ein _____ Park 2. ohne sein _____ Hilfe / wir _____ 3. gegen d _____ Söhne / d _____ Rauchen 4. um unser _____ Stadt / sie _____ 5. für mein _____ Beruf / ein _____ Woche 6. durch d _____ Wald / ein _____ Gebäude 5. um d _____ Post / er _____ 6. ohne dein _____ Geld / ihr _____ 7. durch ihr _____ Garten / d _____ Straße 8. gegen unser _____ Lehrerin / du _____ 9. ohne d _____ Dokumente / sein _____ Sekretärin 10. für ein _____ Herrn / er _____ 11. gegen mein _____ Plan / d _____ Direktor 12. um d _____ Bank / ihr _____ Auto 13. für unser _____ Lehrer / ein _____ Hotel 14. durch d _____ Raum / d _____ Häuser 15. um d _____ Spielplatz / ich _____ 16. ohne ihr _____ Einladung / dein _____ Freundinnen

12. Přeložte!

1. bez peněz, na zahradě, před jejich plot, do pondělka 2. proti jeho názorům, naproti směnárně, bez jízdenky 3. až ke křižovatce, tímto parkem, na zdi 4. mezi mými přáteli, na návštěvě, za rohem, po vyučování 5. mezi mě a tebe, na této univerzitě, vlakem, vedle ní

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (intenzivně se především zaměřit na jednotlivé předložky a vždycky zdůraznit pád(y), se kterým(i) se daná předložka pojí).

7. Slovesa s neodlučitelnými a odlučitelnými předponami

Obecné cíle:

1. Charakterizovat jednotlivé předpony (význam).
2. Rozdělit předpony do skupin (vždycky odlučitelné, vždycky neodlučitelné).
3. Zaměřit se na procvičování.

Stejně jako v češtině je i v němčině **většina sloves tvořena předponami**. Na rozdíl od češtiny **se v němčině některé předpony v určitých gramatických situacích od základního slovesa oddělují a zaujímají v jednoduché větě poslední místo.**

Neodlučitelné předpony

be-, ge-, emp-, ent-, er-, miss-, ver-, voll-, zer-

se nikdy neoddělují od základního slovesa, jsou s ním spojeny ve všech slovesných tvarech a jsou vždy nepřízvučné. Přízvuk je na slovesném kmeni.

Odlučitelné předpony

a) charakter předložek

ab-, an-, auf-, aus-, ein- (zastupuje předložku in), **mit-, nach-, vor-, zu-**

b) charakter příslovčí

empor-, fort-, her- (herab-, heran-, ...), **hin-** (hinauf-, hinaus-, ...), **los-, nieder-, vorbei-, weg-, weiter-, zurück-, zusammen-, ...**

Tyto předpony **se v určitých tvarech** (v přítomném čase, préteritu a rozkazovacím způsobu) **oddělují a kladou se až na konec věty**. V infinitivu se neoddělují. Jsou přízvukné.

1. Škrtněte slovesa s neodlučitelnými předponami!

- | | |
|---------------------------------------|--|
| 1. das Putzmittel besorgen | 6. die Küche aufräumen |
| 2. den Abfall hinausbringen | 7. die Pflanzen versorgen |
| 3. das Geschirr abräumen | 8. die Regale abstauben |
| 4. den kaputten Sockel wegwerfen | 9. die Schubladen ausräumen |
| 5. die Altkleider aussortieren | 10. die verbrauchten Batterien entsorgen |

2. Uved'te slovesa ve správném tvaru! Odlučitelné či neodlučitelné předpony?

1. Die Mutter (einkaufen) sehr gern in diesem Geschäft.
2. Was (bekommen) ihr zum Geburtstag?
3. Marius (erzählen) interessante Geschichte.
4. Ich möchte heute ein paar Freunde (einladen).
5. Siehst du abends fern oder (ausgehen) du lieber?

6. Alle Züge nach Wien (abfahren) aus Gleis 7.
7. Wie (gefallen) dir diese Bücher?
8. (Anrufen) du mich heute?
9. (Mitbringen) du auch deine Tochter?
10. Ihr (zuhören) mir nie und deshalb (verstehen) ihr auch nichts.

3. Podtrhněte slovesa s předponami a rozdělte je do skupin!

Siegfried, Königssohn aus den Niederlanden, bricht von seiner Heimatstadt Xanten am Niederrhein auf, um sich in fernen Ländern einen Namen zu machen. Auf der Reise gewinnt er den Schatz der Nibelungen, er erkämpft sich eine Tarnkappe, die ihn unsichtbar machen kann, und er ersticht einen Drachen und badet in seinem Blut. Schließlich kommt Siegfried nach Worms, wo König Gunther regiert. Um Gunthers Schwester Kriemhild zur Frau zu bekommen, verspricht Siegfried dem König, ihm zu helfen, die schöne, aber übermenschlich starke, Brunhild von Island zur Frau zu gewinnen. Gunther muss seine zukünftige Braut im Wettkampf besiegen. Dazu wird von mehreren Männern ein riesiger Speer herbeigeschleppt. Riesengroß ist auch der Stein, den er wegstoßen muss. Gunther verliert den Mut. Er fürchtet, dass er sich gegen Brunhild nicht durchsetzen wird. Siegfried unterstützt Gunther. Er zieht seine Tarnkappe an und wird dadurch für die Zuschauer des Wettkampfes unsichtbar.

untrennbar (neodlučitelné)	trennbar (odlučitelné)
	aufbrechen,

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (intenzivně se zaměřit na slovesa a jejich předpony).
2. Zdůraznit, že předpona hraje v německé lexikologii důležitou roli (změna předpony = změna významu slovesa).

8. Zápor nicht a nein

Obecné cíle:

1. Jednoduše charakterizovat systém tvoření záporu v němčině.
2. Zaměřit se pouze na zápor nicht a nein.
3. Věnovat se na procvičování.

Hast du die Adresse?	Nein, ich habe sie nicht .
Ist Fräulein Lerchner da?	Nein, sie ist leider nicht da.
Bist du schon fertig?	Nein, ich bin noch nicht fertig.
Wo ist die Bergerstraße?	Ich kann sie nicht finden.
Steigen wir schon aus?	Nein, wir steigen noch nicht aus.

Zápor u sloves vyjadřujeme záporkou **nicht**, která **stojí** až za *slovesem*, často až na konci věty, ale obvykle *před popíraným příslovečným určením nebo přídavným jménem* (nicht da, nicht billig), *před infinitivem nebo odlučitelnou předponou*.

Samostatný zápor **ne** odpovídá německému **nein**.

Všimněte si, že **v německé větě je zápor pouze jeden**: Ich kann **nichts** finden. Nemohu **nic** najít.

1. **Odpovězte záporně!**

Sind Sie von hier? – *Nein, ich bin nicht von hier.*

Wohnen Sie in České Budějovice?

Ist Regina bequem?

Sehen Sie Frau Marten?

Fahrt ihr ins Hotel?

Hast du die Adresse?

Dauert die Fahrt lange?

Geht es dir gut?

Kennen Sie die Stadt?

Hast du bitte den Zimmerschlüssel?

Ruft er Karin an?

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na vyhledávání vyjadřování záporu v textu. Na základě textu opakovat jednotlivá pravidla tvoření záporu.

9. Skloňování osobních a přivlastňovacích zájmen

Obecné cíle:

1. Charakterizovat systém skloňování osobních a přivlastňovacích zájmen v němčině.
2. Informovat, že němčina nezná zájmeno „svůj“.
3. Věnovat se na procvičování.

Skloňování osobních zájmen

1. p.	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
3. p.	mir	dir	ihm	ihr	ihm	uns	euch	ihnen	Ihnen
4. p.	mich	dich	ihn	sie	es	uns	euch	sie	Sie

Zájmeno pro 2. osobu množného čísla **ihr** používáme, **oslovujeme-li více lidí, kterým všem jednotlivě tykáme** (děti, přátelé, příbuzní).

Při **vykání v jednotném i množném čísle** používáme zájmena **Sie** (vykání odpovídá v němčině zastaralému českému onikání). Ve všech pádech **se píše velké písmeno: Sie, Ihnen, Sie.**

V češtině ve větách typu **Jdeme s kamarádkou do kina.** Používáme 1. osobu množného čísla. Není pak jasné, zda se míní **já a kamarádka** nebo **my a kamarádka**. V němčině se toto přesně rozlišuje:

Ich gehe mit der Freundin ins Kino. (já a kamarádka)

Ale:

Wir gehen mit der Freundin ins Kino. (my a kamarádka)

Zájmena 1. a 2. osoby jednotného a množného čísla zastupují **osoby**, zájmena **3. osoby obou čísel** zastupují **životná i neživotná podstatná jména**.

V němčině je třeba si uvědomit rod podstatného jména v jednotném čísle:

To je nová košile. Vezmu si **ji** dnes.

Das ist ein **neues** Hemd. Ich trage **es** heute.

1. Vyberte správnou variantu!

1. Der Fotoapparat gehört mir / ihn / wir.
2. Wie lange bleibst er / du / euch hier?
3. Jens ruft Sie / ihnen / ich sicher an.
4. Wieso gefällt sie / mich / euch meine Jacke nicht?
5. Wir verstehen ihm / ihn / mich leider nicht.

2. Osobní zájmena v závorkách uveďte v příslušném pádě!

1. Herr Werner vermietet (er, sie, wir) seine Wohnung.
2. Agnes liebt nur (ich, du, er).
3. Überstunden machen immer nur (wir, sie, Sie).
4. Passt es (Sie, du, ihr) am Samstag?
5. Warum erklärt der Lehrer (ihr, wir, es) die Grammatik nicht?
6. Robert öffnet (sie, es, Sie) die Tür.

7. Hol (ich, wir, er) bitte ein Glas Wasser!

Přivlastňovací zájmena

Ke každému osobnímu zájmenu patří příslušné přivlastňovací zájmeno:

ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
<i>mein</i>	<i>dein</i>	<i>sein</i>	<i>ihr</i>	<i>sein</i>	<i>unser</i>	<i>euer</i>	<i>ihr</i>	<i>Ihr</i>
můj	tvůj	jeho	její	jeho	náš	váš	jejich	Váš

Přivlastňovací zájmena se skloňují v jednotném čísle jako člen neurčitý, v množném čísle jako člen určitý:

1. p.	mein Freund	meine Tochter	mein Kind	meine Häuser
2. p.	meines Freundes	meiner Tochter	meines Kindes	meiner Häuser
3. p.	meinem Freund	meiner Tochter	meinem Kind	meinen Häusern
4. p.	meinen Freund	meine Tochter	mein Kind	meine Häuser

Jako *mein* se skloňují i ostatní přivlastňovací zájmena.

U zájmen *unser* a *zejména euer* se v ostatních pádech může vypustit kmenové **-e-**:
uns(e)re Kinder, eu(e)re Kinder, euer Kind !!, mit eu(e)rer Tochter, die Freundin eu(e)res Sohnes, für uns(e)ren Freund

<i>der</i> Fernseher	<i>unser</i> Fernseher
X	=
<i>das</i> Haus	<i>unser</i> Haus

Pro mužský a střední rod má němčina různé členy, **ALE** v 1. padě jednotného čísla stejná přivlastňovací zájmena.

Pozn.: Použijeme-li přivlastňovacích zájmen **samostatně**, musí mít v 1. pádě mužského rodu a v 1. a 4. pádě středního rodu **rodovou koncovku**:

Wessen Wagen ist das? - Das ist meiner. Wessen Auto ist das? - Das ist meines.
(der) - Das ist unserer. (das) - Das ist unseres.
Wessen Auto hast du? - Meines.
- Unseres.

Wo wohnt eigentlich Tom? – Keine Sorgen, ich habe seine Adresse.
Kde vlastně bydlí Tom? – Bez obav, mám jeho adresu.

Tom = er (**m. r.**) – tomu odpovídá přivlastňovací zájmeno **sein**
habe – sloveso vyžadující předmět ve 4. p. = Adresse (**ž. r.**) = seine

Diesen Ring schenke ich Julia zu ihrem Geburtstag.
Tento prstýnek daruji Julii k jejím narozeninám.

Julia = sie (**ž. r.**) – tomu odpovídá přivlastňovací zájmeno **ihr**
zu – předložka se 3. pádem = Geburtstag (**m. r.**) = ihrem

3. Doplňte správné přivlastňovací zájmeno!

du und _____ Heft, wir und _____ Lehrer, er und _____ Mutter, ihr und _____ Bruder, die Frau und _____ Mann, die Eltern und _____ Kind, Hans und _____ Freund, mein Onkel und _____ Auto, Sie und _____ Schüler, ich und _____ Freundin, sie und _____ Familie, ihr und _____ Tochter

4. Jak zní správný tvar?

Wir laden Sie zu einem Besuch in (unser Hotel) ein. In (unser Restaurant und unsere Snackbar) servieren wir die Spezialitäten (unsere Küche). Auf (unser Parkplatz) können Sie (Ihr Wagen) sicher parken. In (Ihr Hotelzimmer) haben Sie einen Farbfernseher, Telefon und Bad. Sie sind in (unser Hotel) immer herzlich willkommen.

5. Napište správnou koncovku přivlastňovacího zájmena!

1. Helga kontrolliert ihr _____ Hausaufgabe. 2. Peter spielt jeden Tag mit sein _____ Bruder Klavier. 3. Beantworten Sie, bitte, mein _____ Frage! 4. Wo hast du dein _____ Heft? 5. Hier arbeiten ihr _____ Eltern. 6. Ist Ihr _____ Tochter noch immer ledig, Frau Müller?

6. Vyberte správné přivlastňovací zájmeno!

1. Peter hat eine Tasche. Das ist (meine, seine, eu(e)re) Tasche.
2. Die Kinder haben viele Fragen. Die Eltern beantworten (ihre, Ihre, seine) Fragen gleich.
3. Ralf hat ein neues Auto. (Sein, Ihr, Dein) Auto ist sehr schön.
4. Wir machen gern Hausaufgaben. (Uns(e)re, Eu(e)re, Seine) Hausaufgaben sind gut.
5. Ich interessiere mich für Literatur. Das ist (dein, mein, sein) Hobby.

7. Nach einer Party – Použijte příslušné přivlastňovací zájmeno samostatně!

1. Tom, sind das deine Schuhe? – Ja, das sind _____. 2. Und diese Jacke hier. Ist die auch von dir? – Nein, das ist nicht _____, ich glaube, die ist von Steven. 3. Sind das auch seine Zigaretten? – Zeig mal! Ja, das sind _____. 4. Und dieses Brillenetui hier gehört doch Liz? – Genau, das ist _____. 5. Und dieser Ring ist sicher von Julia. – Ja, das muss _____ sein.

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem.

10. Způsobová slovesa a sloveso wissen

Obecné cíle:

1. Charakterizovat jednotlivá způsobová slovesa (význam).
2. Zdůraznit systém časování sloves a syntax.
3. Zaměřit se na procvičování.

Způsobová (modální) slovesa označují **způsob**, jak probíhá děj vyjádřený slovesem na nich závislým. Zejména vyjadřují vztah, který má k tomuto ději podmět, např.: *Ich will, muss lernen*. Chci se, musím se učit.

V němčině se jako způsobová slovesa v užším smyslu označuje **skupina 6 sloves**, která mají současně stejné tvarové zvláštnosti – mají **nepravidelné časování v jednotném čísle**. Charakteristické je pro ně to, že jsou v 1. a 3. osobě jednotného čísla bez koncovky. V množném čísle se časují pravidelně.

dürfen (smět) – ich **darf**, du darfst, er **darf**, wir dürfen, ihr dürft, sie/Sie dürfen

können (moci, umět) – ich **kann**, du kannst, er **kann**, wir können, ihr könnt, sie/Sie können

mögen (mít rád) – ich **mag**, du magst, er **mag**, wir mögen, ihr mögt, sie/Sie mögen

müssen (muset) – ich **muss**, du musst, er **muss**, wir müssen, ihr müsst, sie/Sie müssen

sollen (mít povinnost) – ich **soll**, du sollst, er **soll**, wir sollen, ihr sollt, sie/Sie sollen

wollen (chtít) – ich **will**, du willst, er **will**, wir wollen, ihr wollt, sie/Sie wollen

K těmto slovesům se obvykle zařazuje i sloveso **wissen**, které má s nimi společné tvarové zvláštnosti.

wissen (vědět) – ich **weiß**, du weißt, er **weiß**, wir wissen, ihr wisst, sie/Sie wissen

1. Wann hat Peter Geburtstag? Wer *weiß* es?

1. Ich _____ es nicht. 2. Nur Hans _____ es. 3. _____ ihr es? 4. Wir _____ es nicht. 5. Ich _____ es genau. 6. Er _____ auch nicht.

Způsobová slovesa a postavení infinitivu ve větě

Infinitiv významového slovesa stojí po způsobových slovesech **na konci hlavní věty**:

Jana **will** mit ihren Eltern in ihr Wochenendhaus in Nordböhmen **fahren**.

Ich **kann** Ihnen nur ein Einbettzimmer mit Zubett **geben**.

2. Přetvořte věty!

1. Helga übt noch viel. (müssen) . . .
2. Was lernst du? (sollen) . . .
3. Du rauchst nicht so viel. (dürfen) . . .
4. Bleibst du zu Hause? (wollen) . . .
5. Er versteht das nicht. (können) . . .

3. Doplňte podle smyslu sloveso *können* nebo *müssen* ve správném tvaru!

1. _____ du uns helfen? Wir _____ schnell die Alte Mühle erreichen und _____ den Weg nicht finden. Es _____ nicht weit von hier sein. 2. Das _____ ich mir überlegen. Ja, vielleicht _____ ich euch helfen. Von der Kreuzung

aus _____ ihr der grünen Markierung folgen. Ihr _____ aber auch am Bachufer entlang gehen. 3. Dann _____ du uns nur noch den Weg zur Kreuzung zeigen. Und vielen Dank! 4. Schon gut, man _____ sich gegenseitig helfen.

4. **Doplňte správné tvary slovesa *mögen* a přeložte!**

1. Was soll ich eigentlich kochen? Du _____ keine Kartoffeln, Erich _____ keine Klöße und ihr beiden _____ keinen Reis. Nur ich _____ alles! 2. Männer _____ es nicht, wenn man sie kritisiert.

5. **Doplňte vhodný tvar sloves *dürfen, können, müssen* nebo *wollen*!**

1. Ich _____ von sieben bis vier Uhr arbeiten. 2. Ich _____ zwischen sieben und acht Uhr zur Arbeit kommen. 3. Du _____ tun, was dein Chef sagt. 4. In der Arbeit _____ ich keine Konflikte haben. 5. Niemand _____ hier Alkohol trinken. 6. Meine Mutter sagt: „Du _____ nicht so viel essen.“ 7. Im Juli _____ ich ohne meine Eltern in Urlaub fahren.

6. **Přeložte!**

nechce pracovat – co mám dělat? – musíš to najít – mohu přijít? – chci se dívat na televizi – smím to vědět? – můžu ti pomoci – nemá to rád – musím ho vidět – umí hrát na kytaru – mám počkat? – chtěl by nás navštívit

7. ***können* x *kennen***

1. Ich _____ Sabine. 2. Sie _____ sehr gut Tennis spielen. 3. Wir _____ nicht warten. 4. Es _____ noch lange dauern. 5. _____ du Evas Zimmernummer? Leider nicht, aber wir _____ den Rezeptionschef fragen. 6. Das Hotel ist weit, aber du _____ mit der U-Bahn fahren. 7. _____ ich mit Paula sprechen? Natürlich, woher _____ Sie Paula?

8. ***sollen* x *haben***

1. Er _____ viel Zeit. 2. Ich _____ mitfahren. 3. Wir _____ Englisch. 4. Ich _____ nur 10 Euro. 5. Er _____ Deutsch lernen. 6. Er _____ eine Schwester. 7. Wir _____ ihm helfen. 8. Sie _____ Durst. 9. Der Bus _____ da sein.

10. **Přeložte!**

1. Můžeš mi to vysvětlit ještě jednou? 2. Co to má znamenat? 3. Máš teď čas? 4. Co chcete dělat? 5. Smím se Vás něco zeptat? 6. Bohužel nikoho v tom městě neznám. 7. Umí to dítě plavat? 8. To vám máme opravdu věřit? 9. To přece nemůže být pravda! 10. Znáš ten vtip?

Dílčí úkoly:

1. Systém procvičování, který je založen na práci s textem (zaměřit se na význam sloves a slovosled).

11. Přítomný čas nepravidelných sloves (se změnou -a- v -ä- nebo -e- v -ie-)

U části **silných** (nepravidelných) sloves dochází ke změně kmene ve 2. a 3. osobě jednotného čísla.

Přehlásku mají ve 2. a 3. os. j. č. až na výjimky **nepravidelná slovesa s kmenovou samohláskou -a- a dvojhláskou -au-**:

schlafen (spát)	laufen (běžet)	halten (držet)
ich schlafe	ich laufe	ich halte
du schläfst	du läufst	du hältst
er schläft	er läuft	er hält

Pozn.: Slovesa typu **halten** (kmen je zakončen na **-t**) mají na rozdíl od pravidelných sloves typu **arbeiten** ve 2. os. j. č. jen koncovku **-st** a ve 3. os. j. č. jsou **bez koncovky**:

du hältst x du arbeitest

er hält x er arbeitet

Na slovese bohužel nepoznáme, zda je slabé (pravidelné) nebo silné (nepravidelné). Ba naopak: **Slovesa se stejnými kmenovými samohláskami či dvojhláskami mohou být tu slabá tu silná: kaufen** – du kaufst (kupuješ) x **laufen** – du läufst (běžíš), **fragen** – du fragst (ptáš se) x **tragen** – du trägst (neseš).

Rozkaz 2. osobě j. č. tvoří bez přehlásky.

Schlaf(e)! – Spi!, Lauf(e)! – Běž!

Změnu kmenové samohlásky mají ve 2. a 3. os. j. č. nepravidelná slovesa s kmenovou samohláskou -e- . Toto kmenové -e- se mění na -i- nebo -ie-:

geben (dát)	sehen (vidět)
ich gebe	ich sehe
du gibst	du siehst
er gibt	er sieht

Rozkaz 2. osobě j. č. tvoří tato slovesa změnou kmenového -e- v -i- nebo -ie-.

Gib! – Dej!

Sieh! – Dívej!

Pozn.: U slovesa **nehmen** – *brát, vzít* se krátí kmenová samohláska, což se projevuje i v pravopise: du **nimmst**, er **nimmt**, **nimm!**

Pozn.: Z častěji užívaných silných (nepravidelných) sloves **nedochází k přehlásce nebo změně kmenové samohlásky** u:

schaffen (vytvořit) – du schaffst, er schafft

saugen (sát) – du saugst, er saugt

heben (zvedat) – du hebst, er hebt

kommen (du kommst, er kommt) - **pozn.:** změnu kmene **o – ö** má pouze sloveso **stoßen** (strkat) - du stößt, er stößt

Pozn.: Jestliže u silného slovesa, které mění kmenovou samohlásku, **končí kmen na -t**, splývá ve 3. osobě j. č. koncovka **-t** s kmenovým **-t**:

např.: **halten** (*držet*) – er hält; **raten** (*radit*) – er rät; **gelten** (*platit, mít platnost*) – es gilt

1. Doplňte!

1. du _____	er fährt	ihr _____	_____
2. er _____	ich esse	wir _____	_____
3. ich lese	er _____	ihr _____	_____
4. wir geben	ihr _____	es _____	_____
5. ich schlafe	wir _____	du _____	spát
6. du nimmst	sie _____	ich _____	_____
7. wir halten	du _____	er _____	_____
8. ihr _____	Sie laufen	es _____	_____
9. ich trage	du _____	ihr _____	_____
10. wir raten	du _____	sie _____	_____

2. Řekněte, co kdo dělá!

Wolfgang – waschen – seinen Volvo. Barbara – lesen – einen Krimi. Matthias – fernsehen – viel. Petra – fahren – nach Nordböhmen. Dirk – essen – gern Hamburger. Hannelore – lassen – uns lange warten. Ingrid – geben – mir ihre Adresse. Uschi – waschen – jetzt. Sabine – einladen – uns zur Party. (**pozn.:** u slovesa **einladen** – pozvat – jsou možné i nepřehlasované tvary: du lädst/ladest ein, er lädt/ladet ein)

3. Utvořte otázku se slovesem ve správném tvaru!

1. Wir fahren nach Österreich. Wohin _____ du? 2. Sie helfen mir. _____ du mir auch? 3. Wir sprechen Deutsch. Wer _____ Englisch? 4. Ich esse gern Pizza. Was _____ du gern? 5. Wir fahren mit dem Taxi. Wer _____ noch mit uns? 6. Ich nehme Gulasch. Was _____ ihr? 7. Sie lesen sehr wenig. _____ du etwas in deiner Freizeit?

4. Doplňte do vět zadaná slovesa ve správném tvaru!

backen – ~~fahren~~ – fallen – gefallen – halten – laufen – schlafen – tragen – waschen

1. Fährst du wirklich jedes Wochenende zu deiner Freundin? 2. Unsere Familie _____ immer zusammen. 3. Die Äpfel sind schon reif, sie _____ zum Boden. 4. _____ der Film noch im Kino? 5. Er _____ mir den Koffer nach Hause. 6. Sahra ist krank, sie _____ fast den ganzen Tag. 7. Meine Mutti _____ ungern am Morgen ab. 8. _____ ihr Kuchen für uns? 9. Mir _____ diese Blume nicht.